Hasar-Onarım Bedellerinin Sigorta Şirketlerine Yansıtılmasında KDV Tevkifatı: İdari Görüşler Işığında Eleştirel Bir Değerlendirme

Oct 2, 2026 · @Haliç Global Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.

Öz

Sigortalı mükelleflerin, hasar gören varlıklarına ilişkin onarım giderlerini sigorta şirketlerine yansıtmak amacıyla düzenledikleri faturalarda KDV tevkifatı uygulanıp uygulanmayacağı ve uygulanacaksa hangi oranın esas alınacağı, 35 Seri No'lu KDV Genel Uygulama Tebliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'in 1 Mart 2021'de yürürlüğe girmesinden bu yana uygulamada tartışma konusudur. Bu çalışmanın amacı, söz konusu yansıtma faturalarının KDV ve tevkifat karşısındaki durumunu mevzuat, idari görüşler ve doktrin çerçevesinde incelemektir. Çalışmada normatif hukuki analiz yöntemi kullanılmış; 3065 sayılı KDV Kanunu, KDV Genel Uygulama Tebliği, 60 No'lu KDV Sirküleri, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 05.03.2021 tarihli ve E.29828 sayılı yazısı ile özelgeler değerlendirilmiştir. İnceleme sonucunda, saf sigorta tazminatlarının KDV'nin konusuna girmediği; buna karşılık onarım giderlerinin yansıtılmasının İdare tarafından KDV'ye tabi bir hizmet olarak nitelendirildiği ve bu faturalarda Tebliğ'in (I/C-2.1.3.2.13) bölümü uyarınca 5/10 oranında tevkifat uygulanmasının öngörüldüğü tespit edilmiştir. Bununla birlikte, sigorta şirketinin hizmetin gerçek alıcısı olmaması, tevkifatın vergi güvenliği amacıyla bağdaşmaması ve sağlık sigortası alanındaki farklı idari yaklaşım dikkate alındığında, mevcut uygulamanın hukuki tutarlılık açısından sorunlu olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma, yansıtma faturalarının tevkifat kapsamından çıkarılması ya da konunun Tebliğ düzeyinde açıkça düzenlenmesi önerisiyle sonuçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Katma değer vergisi, KDV tevkifatı, sigorta tazminatı, masraf yansıtması, sigorta şirketleri

JEL Sınıflandırması: H25, K34, G22

VAT Withholding on Damage-Repair Costs Recharged to Insurance Companies: A Critical Assessment in Light of Administrative Rulings

Abstract

Since the entry into force of Communiqué Serial No. 35 amending the VAT General Implementation Communiqué on 1 March 2021, it has been disputed in practice whether VAT withholding applies to invoices issued by insured taxpayers to recharge the repair costs of damaged assets to insurance companies, and if so, at which rate. This study examines the VAT and withholding treatment of such recharge invoices within the framework of legislation, administrative rulings and doctrine. Using a normative legal analysis, it evaluates VAT Law No. 3065, the VAT General Implementation Communiqué, VAT Circular No. 60, the Revenue Administration's letter dated 05.03.2021 and No. E.29828, and relevant private rulings. The study finds that pure insurance indemnities fall outside the scope of VAT, whereas the recharge of repair costs is treated by the Administration as a taxable service subject to 5/10 withholding under section (I/C-2.1.3.2.13) of the Communiqué. However, considering that the insurer is not the actual recipient of the service, that withholding in this context does not serve its tax-security purpose, and that the Administration takes a different approach in health insurance, the current practice is found to be legally inconsistent. The study concludes by proposing that recharge invoices be excluded from withholding or that the matter be explicitly regulated in the Communiqué.

Keywords: Value added tax, VAT withholding, insurance indemnity, cost recharge, insurance companies

JEL Classification: H25, K34, G22

1. Giriş

Katma değer vergisinde (KDV) kısmi tevkifat, vergi alacağının güvence altına alınması amacıyla hesaplanan verginin bir kısmının alıcı tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilmesini öngören bir usuldür. 16 Şubat 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 35 Seri No'lu Tebliğ ile sigorta ve reasürans şirketleri hem belirlenmiş alıcılar arasına alınmış hem de Tebliğ'de özel olarak düzenlenmeyen diğer bütün hizmet alımlarında 5/10 oranında tevkifat yapmakla yükümlü kılınmıştır (Maç, 2021).

Bu değişiklik, sigortacılık uygulamasında sık karşılaşılan bir işlemi doğrudan etkilemiştir. Hasar gören bir varlığını onartan sigortalı mükellef, onarım bedelini sigorta şirketinden tahsil ederken genellikle sigorta şirketi adına bir "hasar yansıtma faturası" düzenlemektedir. Bu faturada tevkifat uygulanıp uygulanmayacağı; uygulanacaksa makine, teçhizat ve taşıtlara ait bakım onarım hizmetleri için öngörülen 7/10 oranının mı, yoksa diğer hizmetler için öngörülen 5/10 oranının mı esas alınacağı belirsizlik yaratmıştır.

Çalışmanın amacı, bu belirsizliği mevzuat, idari görüşler ve doktrin üzerinden incelemek ve mevcut idari yaklaşımın hukuki tutarlılığını değerlendirmektir. Araştırma soruları şunlardır: (i) Sigorta şirketinden alınan ödeme hangi koşullarda KDV'nin konusuna girer? (ii)

Yansıtma faturalarında tevkifat uygulanır mı ve hangi oranda? (iii) İdarenin yaklaşımı KDV sisteminin ilkeleriyle ve diğer idari görüşlerle tutarlı mıdır?

Çalışmada normatif (doktriner) hukuki analiz yöntemi benimsenmiştir. Kanun ve Tebliğ hükümleri, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın (GİB) yazı ve özelgeleri ile mesleki literatür birlikte incelenmiştir. Yapılan taramada konuya doğrudan ilişkin bir Danıştay kararına ulaşılamamış olması, idari görüşlerin uygulamadaki belirleyiciliğini artırmaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümünde sigorta tazminatı ve masraf yansıtması kavramları ele alınmaktadır. Üçüncü bölümde sigorta ödemelerinin KDV karşısındaki durumu, dördüncü bölümde tevkifat rejimi ve sigorta şirketlerinin konumu incelenmektedir. Beşinci bölüm idari görüşleri, altıncı bölüm bu görüşlerin eleştirel değerlendirmesini, yedinci bölüm ise bir örnek olay uygulamasını içermektedir.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Sigorta Tazminatının Hukuki Niteliği

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 1401. maddesi sigorta sözleşmesini, sigortacının bir prim karşılığında kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratan tehlikenin meydana gelmesi halinde bunu tazmin etmeyi üstlendiği sözleşme olarak tanımlamaktadır. Bu tanımdan, sigortacının edimi olan tazminatın bir mal veya hizmetin karşılığı değil, sözleşmeyle üstlenilmiş bir rizikonun gerçekleşmesi üzerine yapılan bir ödeme olduğu anlaşılmaktadır.

Mal sigortalarında geçerli tazminat ilkesi gereğince sigortalı, uğradığı gerçek zarardan fazlasını talep edemez. Sigortacı ödediği tazminat oranında sigortalının üçüncü kişilere karşı haklarına halef olur (TTK md. 1472). Bu yapı, sigorta ilişkisinde sigortacının sigortalıdan bir edim satın alan taraf değil, zararı karşılayan taraf olduğunu göstermektedir. Bu tespit, aşağıda tevkifat açısından "gerçek alıcı" tartışmasının temelini oluşturacaktır.

2.2. Masraf Yansıtması

Vergisel açıdan yansıtma, bir mükellef nezdinde doğan gider, zarar veya maliyetin, bu unsurlara sebebiyet veren asıl yükümlüsüne yükletilmesi işlemidir (Abakuş, 2024). Yansıtmanın temel kuralı, masrafın KDV'ye tabi olması halinde KDV'li, tabi olmaması halinde KDV'siz olarak ve kâr eklenmeksizin "aynen" aktarılmasıdır.

Sigorta ilişkisinde yansıtma iki şekilde ortaya çıkar. İlkinde sigortalı, onarımı üçüncü bir kişiye yaptırır; adına düzenlenen faturayı sigorta şirketine ibraz eder ve bedeli yansıtır. İkincisinde sigortalı, hasarı kendi imkânlarıyla giderir ve katlandığı maliyeti sigorta şirketine fatura eder. Her iki durumda da yansıtılan gider, sigortalının kendi varlığının onarımına ilişkindir.

3. Sigorta Ödemelerinin KDV Karşısındaki Durumu

3.1. Kanuni Çerçeve

3065 sayılı KDV Kanunu'nun (KDVK) 1/1. maddesine göre ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetler KDV'ye tabidir. Kanunun 4. maddesi hizmeti, teslim ve teslim sayılan haller dışında kalan işlemler olarak tanımlamaktadır. Bu çerçevede bir ödemenin KDV'nin konusuna girmesi için bir teslim veya hizmetin karşılığını oluşturması gerekir. Herhangi bir edimin karşılığı olmayan tazminatlar ilke olarak verginin konusu dışındadır.

3.2. 60 No'lu KDV Sirküleri

GİB, bu genel ilkeyi sigorta ödemeleri bakımından 60 No'lu KDV Sirküleri'nin (KDVK-60/2011-1) "Tazminatlar" başlıklı 1.2.1. bölümünde somutlaştırmıştır. Buna göre bir teslim veya hizmetin karşılığını teşkil etmeyen veya buna bağlı olarak ortaya çıkmayan sigorta tazminatları KDV'nin konusuna girmez; sigortalının hasar gören eşya için aldığı tazminata KDV hesaplanmaz (GİB, 2011).

Aynı bölümde önemli bir istisna da yer almaktadır. Sigortalı mükellefin hasar gören eşyayı tamir ettirerek adına düzenlenen faturaları ibraz etmek suretiyle tamir bedelini sigorta şirketinden tahsil etmesi halinde, sigorta şirketi adına yaptığı ve KDV'ye tabi masrafları aynen yansıtmak için fatura düzenlemesi ve KDV hesaplaması gerekmektedir (GİB, 2011).

Sirküler, böylece iki ayrı durum tanımlamaktadır:

Tablo 1. Sigorta ödemelerinin KDV karşısındaki durumu

Durum	KDV karşısındaki durumu	Belge
Onarım yapılmadan ödenen tazminat (ör. pert, hurda)	KDV'nin konusuna girmez	Fatura gerekmez
Onarım giderinin faturalar ibraz edilerek tahsili	Masraf yansıtması, KDV'ye tabi	KDV'li fatura

3.3. Özelgeler

İdari uygulama Sirküler'deki ayrımı istikrarlı biçimde sürdürmüştür. Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 18.05.2010 tarihli ve B.07.1.GİB.4.06.17.01-KDV-2010-14030-02-373 sayılı özelgesinde, sel ve su baskını sonucu oluşan hasarın mükellefin kendi imkânlarıyla giderilmesinin sigorta şirketine verilen ve KDV'ye tabi bir hizmet olduğu belirtilmiştir (Abakuş, 2024).

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 16.07.2019 tarihli ve 39044742-130[Özelge]-E.576978 sayılı özelgesi ise çalışmanın örnek olayına en yakın durumu ele almaktadır. Özelgede, hasar gören sigortalı makinenin başka bir firmaya tamir ettirilmesiyle katlanılan giderlerin sigorta şirketinden tazmini için sigorta şirketi adına fatura düzenlenmesi ve KDV hesaplanması gerektiği ifade edilmiştir (GİB, 2019).

Bu görüşlerden çıkan sonuç, İdarenin onarım giderinin yansıtılmasını tazminat olarak değil, sigortalı tarafından sigorta şirketine ifa edilen bir hizmet olarak nitelendirdiğidir. Tevkifat tartışması da bu nitelendirme üzerine kurulmaktadır.

4. KDV Tevkifatı Rejimi ve Sigorta Şirketleri

4.1. Yasal Dayanak ve Amaç

Tevkifatın yasal dayanağı KDVK'nın 9/1. maddesidir. Hüküm, mükellefin Türkiye'de ikametgâhı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde, Bakanlığa vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutma yetkisi vermektedir.

Hükmün lafzı iki unsuru öne çıkarmaktadır. Birincisi, yetki "vergi alacağının emniyet altına alınması" amacına bağlanmıştır. İkincisi, sorumlu tutulabilecek kişiler "vergiye tabi işlemlere taraf olanlar"dır. Bu iki unsur, altıncı bölümdeki değerlendirmenin ölçütlerini oluşturmaktadır.

Bakanlık bu yetkiyi KDV Genel Uygulama Tebliği'nin (KDV GUT) I/C-2.1. bölümünde kullanmıştır. Tevkifat uygulaması kapsamına alınan işlemlerde alıcıların tevkifat yapması ihtiyari değil, zorunludur (Abakuş, 2024).

4.2. 35 Seri No'lu Tebliğ ile Getirilen Değişiklikler

1 Mart 2021'de yürürlüğe giren 35 Seri No'lu Tebliğ, sigorta ve reasürans şirketlerinin tevkifat karşısındaki konumunu iki yönden değiştirmiştir (Maç, 2021):

1. **Belirlenmiş alıcılar arasına alınma (md. 1):** Sigorta ve reasürans şirketleri KDV GUT'un I/C-2.1.3.1/b ayrımındaki belirlenmiş alıcılara eklenmiştir. Böylece belirlenmiş alıcılar için öngörülen tüm kısmi tevkifat türleri, kendi oranlarıyla sigorta şirketlerinin alımlarına da uygulanır hale gelmiştir.
2. **Diğer hizmetler bölümü (md. 9):** KDV GUT'un I/C-2.1.3.2.13. bölümü "Diğer Hizmetler" başlığıyla yeniden düzenlenmiştir. Buna göre kamu idareleri, bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri ve diğer sayılan kuruluşlara ifa edilen ve Tebliğ'de özel olarak belirlenmeyen diğer bütün hizmetlerde alıcılar 5/10 oranında tevkifat uygular.

İkinci düzenleme bir "süpürge hüküm" niteliğindedir. Tebliğ'de kendine özgü bölümü bulunan hizmetlerde o bölümün oranı uygulanır; özel bölüme girmeyen tüm hizmetler ise 5/10 oranına tabidir (Taş, 2021). Örneğin sigorta şirketi kendi aktifindeki bir aracı tamir ettirdiğinde, belirlenmiş alıcı sıfatıyla KDV GUT I/C-2.1.3.2.3. bölümü uyarınca 7/10 tevkifat yapar.

4.3. Tevkifat Sınırı ve İade

KDV GUT'un I/C-2.1.3.4.1. bölümüne göre, kısmi tevkifat kapsamındaki bir işlemin KDV dahil bedeli belirlenen sınırı aşmıyorsa tevkifat uygulanmaz; sınır aşılırsa tutarın tamamı tevkifata tabi tutulur. 35 Seri No'lu Tebliğ döneminde 1.000 TL olan sınır, 36 Seri No'lu Tebliğ ile 2.000 TL'ye çıkarılmış (Maç, 2021); 2026 yılı için KDV dahil 12.000 TL olarak uygulanmaktadır (Müşavirler Kulübü, 2026).

Tevkifata uğrayan satıcı, tahsil edemediği vergiden kaynaklanan indirilemeyen KDV'nin iadesini KDV GUT'un I/C-2.1.5. bölümü çerçevesinde talep edebilir. 35 Seri No'lu Tebliğ ile iade için alıcının sorumlu sıfatıyla beyan ettiği verginin ödenmiş olması şartı da getirilmiştir.

5. Yansıtma Faturalarında Tevkifat Oranı: İdari Görüşler

5.1. GİB'in 05.03.2021 Tarihli Yazısı

Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği (TSB), 23.02.2021 tarihli yazısıyla 35 Seri No'lu Tebliğ'in uygulanmasına ilişkin çeşitli konularda GİB'den görüş istemiş; bunlardan biri hasar yansıtma faturalarında tevkifat yapılıp yapılmayacağı olmuştur (Abakuş, 2024).

GİB, 05.03.2021 tarihli ve E-43370460-130[5300-6010]-E.29828 sayılı cevabi yazısının 2. maddesinde 60 No'lu Sirküler'e atıf yaparak, sigortalının sigorta şirketi nam ve hesabına yaptığı KDV'ye tabi giderleri aynen yansıtması işleminde sigorta şirketlerinin tevkifat uygulaması gerektiğini bildirmiştir (Maç, 2021). Aynı yazıda, sigorta şirketlerinin diğer tüm hizmet alımlarını 5/10 tevkifat kapsamı dışında bırakma talebinin olumlu karşılanmadığı da belirtilmiştir.

Yazı, tevkifatın varlığını teyit etmekle birlikte oranı açıkça belirtmemektedir. Uygulamadaki ilk değerlendirmeler ise yansıtma faturalarının diğer hizmetler kapsamında 5/10 tevkifata tabi olduğu yönündedir (Taş, 2021).

5.2. 29.03.2021 Tarihli GİB–TSB Toplantı Tutanağı

Oran sorusu, GİB ile TSB arasında 29.03.2021 tarihinde video konferans yoluyla yapılan toplantıda netlik kazanmıştır. Toplantı tutanağına göre GİB yetkilisi şu ayrımı yapmıştır (Karaman, 2021):

- Sigortalı eşya ve araçların bakım onarım faturaları servis ve tamir firmalarınca **doğrudan sigorta şirketine** kesilirse, KDV GUT I/C-2.1.3.2.3. bölümü uyarınca **7/10** tevkifat uygulanır.
- Sigortalılarca sigorta şirketine düzenlenen **yansıtma faturalarında** ise I/C-2.1.3.2.13. bölümü uyarınca **5/10** tevkifat uygulanır.

GİB yetkilisi aynı toplantıda konuya ilişkin bir özelge talebinin komisyonda değerlendirildiğini de belirtmiştir (Karaman, 2021).

5.3. Ayrımın Mantığı

İdari görüşlere göre oranı belirleyen unsur, faturayı kimin düzenlediği ve faturanın konusunun ne olduğudur:

Tablo 2. İdari görüşlere göre tevkifat oranının belirlenmesi

Faturayı düzenleyen ve muhatap	Faturanın niteliği	Tevkifat	e-Fatura kodu
Tamir firması → sigorta şirketi	Bakım onarım hizmeti	7/10	603
Sigortalı mükellef → sigorta şirketi	Masraf yansıtma (diğer hizmet)	5/10	616
Tamir firması → sigortalı mükellef	Bakım onarım hizmeti	Sigortalı belirlenmiş alıcı değilse yok	—

Bu ayrımın gerekçesi şöyle açıklanabilir: Bakım onarım bölümü, belirlenmiş alıcılara ait veya tahsis edilen makine, teçhizat, demirbaş ve taşıtlara verilen onarım hizmetlerini hedeflemektedir (Müşavirler Kulübü, 2026). Yansıtmada ise onarımı fiilen yapan sigortalı değil tamir firmasıdır; sigortalının sigorta şirketine ifa ettiği kabul edilen "hizmet", onarımın kendisi değil, onarım giderinin üstlenilmesi ve aktarılmasıdır. Bu nedenle işlem Tebliğ'de özel olarak belirlenmeyen bir hizmet olarak diğer hizmetler bölümüne girmektedir.

İdarenin benzer bir alanda verdiği bir görüş de bu yaklaşımı desteklemektedir. TOBB'a verilen 23.03.2021 tarihli yazıda, sağlık hizmet sunucularının özel sigorta şirketlerine sigortalıların tedavisi için düzenledikleri faturalarda 5/10 oranında tevkifat uygulanacağı ifade edilmiştir (Karaman, 2021).

6. Eleştirel Değerlendirme

İdarenin yaklaşımı uygulamaya açık bir yol göstermekle birlikte, dört açıdan hukuki tutarlılık sorunu barındırmaktadır.

6.1. "Gerçek Alıcı" Sorunu ve Sağlık Sigortası ile Çelişki

Sigorta şirketi, ikinci bölümde açıklandığı üzere, sigortalıdan bir edim satın alan taraf değil, rizikonun gerçekleşmesi üzerine zararı karşılayan taraftır. Onarım hizmetinden yararlanan, varlığı onarılan sigortalıdır. Doktrinde bu nedenle sigorta şirketinin hizmetin gerçek alıcısı değil, bedelin ödenmesini garanti eden kurum olduğu ve hem yansıtma faturalarında hem de servislerin doğrudan sigorta şirketine kestiği faturalarda tevkifat yapılmaması gerektiği savunulmaktadır (Karaman, 2021; Maç, 2021).

Bu görüşü güçlendiren husus, İdarenin Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) için benimsediği yaklaşımdır. İdare, 14.06.2012 tarihli ve 63724 sayılı özelge ile Mersin Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 07.05.2013 tarihli ve 18008620-130(ÖZG-2012-40)-37 sayılı özelgesinde, SGK'nın sağlık hizmetinin muhatabı olmadığı, yalnızca bedeli ödediği gerekçesiyle sağlık hizmet sunucularının SGK'ya düzenlediği faturalarda tevkifat yapılmayacağını belirtmiştir (Maç, 2021). Oysa SGK da diğer hizmetler bölümü kapsamındaki alıcılardandır.

Aynı ekonomik ilişkide, yani hizmetten üçüncü kişinin yararlandığı ve bedeli bir sigortacının ödediği durumda, kamu sigortacısı için tevkifat aranmazken özel sigortacı için aranması, eşitlik ve tutarlılık ilkeleriyle bağdaşmamaktadır (Karaman, 2021).

Buna karşı ileri sürülebilecek argüman, KDVK md. 9/1'in sorumluluğu "vergiye tabi işlemlere taraf olanlar"a yüklemesi ve yansıtma faturasının muhatabının şeklen sigorta şirketi olmasıdır. Ancak İdare, yansıtmayı sigortalının sigorta şirketine ifa ettiği bir hizmet olarak nitelendirmekte; SGK örneğinde ise faturanın şekli muhatabını değil, hizmetin gerçek yararlanıcısını esas almaktadır. İki yaklaşımın aynı anda doğru olması güçtür.

6.2. Tevkifatın Amacı ve Ölçülülük

KDVK md. 9/1, tevkifat yetkisini vergi alacağının emniyet altına alınması amacına bağlamıştır. Kısmi tevkifat, tarihsel olarak vergi kaybı riskinin yüksek olduğu sektörlere yönelik bir güvenlik tedbiri olarak gelişmiştir (Maç, 2021).

Yansıtma faturasını düzenleyen sigortalı ise çoğunlukla düzenli faaliyet gösteren, kendisi de onarım faturasındaki KDV'nin tamamını ödemiş bir mükelleftir. Bu işlemde emniyet altına alınması gereken özel bir risk bulunmamaktadır. Maç'ın (2021) örneğiyle, 10.000 TL + 1.800 TL KDV ödeyerek onarım yaptıran mükellef, yansıtma faturasında KDV'nin yalnızca 900 TL'sini tahsil edebilmektedir.

Aradaki fark, KDV GUT I/C-2.1.5. bölümü uyarınca iade yoluyla telafi edilebilmektedir. Ne var ki iade süreci hem mükellef hem idare için önemli bir işlem maliyeti yaratmakta; ayrıca alıcının sorumlu sıfatıyla beyan ettiği verginin ödenmiş olması şartına bağlanmaktadır. Amaçla orantılı olmayan bu yük, tevkifat yetkisinin kullanımında ölçülülük ilkesi açısından sorgulanmalıdır.

6.3. "Aynen Yansıtma" İlkesiyle Tutarsızlık

İdare, yansıtmanın KDV karşısındaki durumunu belirlerken "aynen yansıtma" ilkesini esas almaktadır: KDV'li masraf KDV'li, KDV'siz masraf KDV'siz yansıtılır (Abakuş, 2024). Bu ilke, yansıtılan işlemin asıl giderin niteliğini koruduğu anlayışına dayanır.

Tevkifat oranının belirlenmesinde ise aynı işlem, asıl gider olan bakım onarım niteliğinden koparılarak "diğer hizmet" olarak nitelendirilmektedir. Yansıtma ya asıl giderin niteliğini taşır ya da ondan bağımsız bir hizmettir. İlk durumda tutarlı sonuç bakım onarım bölümünün uygulanması, ikinci durumda ise "aynen yansıtma" gerekçesinin terk edilmesidir. Mevcut uygulama KDV'nin varlığı için birinci, tevkifat oranı için ikinci anlayışı benimseyerek iki farklı nitelendirmeyi aynı işleme uygulamaktadır.

6.4. Hukuki Güvenlik ve Kanunilik

Yansıtma faturalarına uygulanacak oran, Tebliğ metninde değil, bir meslek kuruluşuna verilen yazı ile bir toplantıda yapılan sözlü açıklamaya dayanmaktadır. Sözlü beyanın GİB'i bağlayıcı bir görüş olarak kabul edilmesi güçtür ve yetkilinin işaret ettiği özelgenin takip edilmesi gerekmektedir (Karaman, 2021).

Vergi Usul Kanunu (VUK) md. 413 uyarınca mükellefler, tereddüt ettikleri konularda özelge talep edebilir; md. 369 uyarınca ise yetkili makamların yazılı açıklamalarına uyan mükelleflere ceza kesilmez. Bu güvence özelge sahibi için geçerlidir; genel bir yazı ya da toplantı tutanağı aynı korumayı sağlamayabilir.

Anayasa'nın 73. maddesindeki vergilerin kanuniliği ilkesi, vergi yükümlülüğünün unsurlarının öngörülebilir olmasını gerektirir. Sorumluluk yükleyen ve nakit akışını doğrudan etkileyen tevkifat oranının, beş yılı aşkın süredir Tebliğ düzeyinde açıkça düzenlenmemiş olması belirlilik ilkesi açısından eleştiriye açıktır.

7. Örnek Olay Uygulaması

Olay: (A) A.Ş.'nin 253 Tesis, Makine ve Cihazlar hesabında kayıtlı bir makinesi hasar görmüştür. Makine (B) Ltd. Şti.'ne onartılmış; (B), (A) adına 2.000.000 TL + %20 KDV bedelli fatura düzenlemiştir. (A), onarım faturasını kasko poliçesini düzenleyen (C) Sigorta A.Ş.'ye ibraz ederek bedeli tahsil edecek ve (C) adına KDV'li fatura düzenleyecektir. (A) ve (B) belirlenmiş alıcı değildir.

Değerlendirme: Onarım giderinin faturalar ibraz edilerek tahsili, 60 No'lu Sirküler uyarınca KDV'ye tabi bir masraf yansıtmasıdır. (B)'nin (A)'ya düzenlediği faturada, (A) belirlenmiş alıcı olmadığından tevkifat uygulanmaz. (A)'nın (C)'ye düzenleyeceği faturada ise idari görüşler uyarınca KDV GUT I/C-2.1.3.2.13. bölümüne göre 5/10 tevkifat uygulanır. Makine onarılmadan nakit tazminat ödenseydi, işlem KDV'nin konusuna girmeyecek ve fatura düzenlenmeyecekti.

Tablo 3. Yansıtma faturasının tutarları

Kalem	616 – 5/10 (idari görüş)	603 – 7/10 (karşılaştırma)
Yansıtma bedeli (KDV hariç)	2.000.000 TL	2.000.000 TL
Hesaplanan KDV (%20)	400.000 TL	400.000 TL
(C)'nin sorumlu sıfatıyla beyan edeceği KDV	200.000 TL	280.000 TL
(A)'nın tahsil edeceği KDV	200.000 TL	120.000 TL
(A)'nın toplam tahsilatı	2.200.000 TL	2.120.000 TL

KDV dahil bedel 12.000 TL'lik sınırı aştığından tevkifat tutarın tamamına uygulanır. Fatura e-Fatura sisteminde "TEVKIFAT" tipinde, 616 kodu ile düzenlenir.

Tablo 4. (A)'nın muhasebe kayıtları

Kayıt	Hesap	Borç (TL)	Alacak (TL)
Onarım faturası	136 Diğer Çeşitli Alacaklar – (C) Sigorta hasar alacağı	2.000.000	
	191 İndirilecek KDV	400.000	
	320 Satıcılar – (B) Ltd. Şti.		2.400.000
Yansıtma faturası	120 Alıcılar – (C) Sigorta A.Ş.	2.200.000	
	136 Diğer Çeşitli Alacaklar – (C) Sigorta hasar alacağı		2.000.000
	391 Hesaplanan KDV		200.000

Kayıtlardan görüldüğü üzere (A), 400.000 TL indirilecek KDV'ye karşılık 200.000 TL hesaplanan KDV doğurmaktadır. Aradaki 200.000 TL, diğer işlemlerinden doğan KDV ile giderilemezse devreden KDV olarak kalacak ve ancak KDV GUT I/C-2.1.5. bölümü uyarınca iade yoluyla telafi edilebilecektir. Bu sonuç, 6.2. başlıkta ele alınan ölçülülük sorununu somut olarak göstermektedir.

8. Sonuç ve Öneriler

Çalışmada, sigortalı mükelleflerin onarım giderlerini sigorta şirketlerine yansıtmak için düzenledikleri faturaların KDV ve tevkifat karşısındaki durumu incelenmiştir. Araştırma sorularına verilen cevaplar şöyle özetlenebilir:

1. Bir teslim veya hizmetin karşılığı olmayan saf sigorta tazminatları KDV'nin konusuna girmez. Buna karşılık onarım giderinin faturalar ibraz edilerek sigorta şirketinden tahsili, İdare tarafından KDV'ye tabi bir hizmet olarak nitelendirilmektedir.
2. İdari görüşlere göre yansıtma faturalarında sigorta şirketi, KDV GUT I/C-2.1.3.2.13. bölümü uyarınca 5/10 oranında tevkifat uygular. 7/10 oranı yalnızca tamir firmasının doğrudan sigorta şirketine düzenlediği bakım onarım faturaları için geçerlidir.
3. Bu yaklaşım; sigorta şirketinin hizmetin gerçek alıcısı olmaması, SGK'ya ilişkin özelgelerle çelişmesi, tevkifatın vergi güvenliği amacıyla bağdaşmaması ve "aynen yansıtma" ilkesiyle tutarsız olması nedeniyle hukuki tutarlılık açısından sorunludur.

Bu tespitler ışığında şu öneriler getirilmektedir:

- **Düzenleyici açıdan:** Yansıtma faturalarının, SGK'ya ilişkin yaklaşımla uyumlu biçimde tevkifat kapsamından çıkarılması tercih edilmelidir. Mevcut yaklaşım sürdürülecekse, oranın KDV GUT'ta açık bir hükümle düzenlenmesi belirlilik ilkesinin gereğidir.
- **İdari açıdan:** Toplantıda işaret edilen özelgenin yayımlanması ya da konunun bir sirkülerle açıklığa kavuşturulması, uygulamadaki farklılıkları giderecektir.
- **Uygulayıcılar açısından:** Mevcut durumda yansıtma faturalarının 616 kodu ve 5/10 oranıyla düzenlenmesi, idari görüşe uygun ve cezai risk taşımayan yoldur. Yüksek tutarlı işlemlerde VUK md. 413 uyarınca özelge alınması, md. 369'un sağladığı güvenceden yararlanılmasını mümkün kılar. Ödemenin onarım karşılığı mı yoksa saf tazminat mı olduğu, hasar dosyası ve ekspertiz raporu ile belgelenmelidir.

Gelecekteki çalışmalarda, aynı sorunun bankacılık ve kamu idareleri gibi diğer belirlenmiş alıcılara yapılan yansıtmalar bakımından incelenmesi ve konuya ilişkin yargı kararlarının ortaya çıkması halinde değerlendirilmesi, literatüre katkı sağlayacaktır.

Beyanlar

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu çalışma, insan veya hayvan katılımcı içermeyen ve kamuya açık mevzuat ile yayımlanmış kaynaklara dayanan bir hukuki analiz olduğundan etik kurul onayı gerektirmemektedir. Çalışmanın hazırlanmasında bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uyulmuştur.

Çıkar Çatışması Beyanı: [Yazar tarafından doldurulacaktır.]

Yazar Katkı Oranı: [Tek yazarlı ise "Çalışmanın tamamı yazar tarafından hazırlanmıştır." ifadesi kullanılabilir.]

Destek Beyanı: Çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluştan destek alınmamıştır.

Kaynakça

Abakuş, M. (2024, 21 Ekim). *Hasar-onarım bedellerinin sigorta şirketine yansıtılmasında tevkifat durumu*. MuhasebeTR. https://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/mertabakus/003/

Gelir İdaresi Başkanlığı. (2011). *KDVK-60/2011-1 sayılı Katma Değer Vergisi Sirküleri* (60 No'lu KDV Sirküleri). https://gib.gov.tr/mevzuat/kanun/436/sirkuler/923

Gelir İdaresi Başkanlığı. (2019, 16 Temmuz). *Hasar gören makinenin tamir bedelinin sigorta şirketinden karşılanmasının vergilendirilmesi* (Özelge No. 39044742-130[Özelge]-E.576978). İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı. https://www.verginet.net/dtt/11/ozelge-2019-8.aspx?ozID=2036

Gelir İdaresi Başkanlığı. (2021, 5 Mart). *Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği'ne verilen E-43370460-130[5300-6010]-E.29828 sayılı yazı* [Yayımlanmamış idari yazı].

Karaman, F. (2021, 4 Mayıs). *KDV tevkifatında son durum*. Sigortacı Gazetesi. https://sigortacigazetesi.com.tr/kdv-tevkifatinda-son-durum/

Maç, M. (2021, Nisan). Sigorta ve reasürans şirketlerinin KDV tevkifatı karşısındaki yeni durumu ile ilgili idari yazı hakkındaki açıklamalarımız. *Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi*. Maliye Postası'nda yeniden yayımlanmıştır (9 Şubat 2022). https://www.maliyepostasi.com/sigorta-ve-reasurans-sirketlerinin-kdv-tevkifati-karsisindaki-yeni-durumu-ile-ilgili-idari-yazi-hakkindaki-aciklamalarimiz-

Müşavirler Kulübü. (2026). *KDV tevkifat oranları tablosu ve uygulaması 2026*. https://musavirlerkulubu.com.tr/makale/kdv-tevkifat-oranlari-tablosu-ve-uygulamasi-2026-guncel-rehber

Taş, F. (2021, 16 Kasım). *Bankalar ve sigorta şirketlerinin hizmet alımlarında KDV tevkifatı*. Alomaliye. https://www.alomaliye.com/2021/11/16/bankalar-ve-sigorta-sirketleri-kdv-tevkifati/

Mevzuat

- 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *Resmî Gazete*, 17863 (Mükerrer), 9 Kasım 1982.
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu. (1961). *Resmî Gazete*, 10703, 10 Ocak 1961.
- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu. (1984). *Resmî Gazete*, 18563, 2 Kasım 1984.
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu. (2011). *Resmî Gazete*, 27846, 14 Şubat 2011.

- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği. (2014). *Resmî Gazete*, 28983, 26 Nisan 2014.
- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 35). (2021). *Resmî Gazete*, 31397, 16 Şubat 2021.